

Kirjoitustaidon vastauksen rautalankamalli

- Oma näkökulma/pääajatus/työotsikko: “Älypuhelimet ja some **ovat muuttaneet** arkielämää - vertailua omaan lapsuuteeni ja vanhempieni lapsuuteen”
- Aineistoviittaukset merkitty väreillä.
- Esittelyviittaus 1. aineistoon voi tulla myös 2. kappaleen alussa.
- Mieti “kantava esimerkkitapaus/tilanne”, jota hyödynnät eniten + lisäksi pari muuta. Tässä esseessä pääesimerkki on lapsuuden kokemus (millaista oma arki oli tuolloin). Lisäksi esimerkkeinä ovat oman isän lapsuus, oma kokemus lentopallovalmentajana toimimisesta ja joitakin pieniä arkeen liittyviä havaintoja (jatkuva puhelimen räpläminen jne.)

Otsikko: **Muuttunut arki**

(Aloitus, retorisia kysymyksiä - tai muu aloitustapa + oman teesin kertominen)

Nykyneuret pääsevät kyllä aurinko- ja laskettelulomille, mutta kuinka moni 2000-luvun lapsista on kiipeillyt puissa tai onkinut mato-ongella kaikessa hiljaisuudessa? Saanut istua nuotion ääressä muiden lasten kanssa tai ostaa jäätelöä kauppa-autosta? Entä kuinka moni 2000-luvun lapsista on vaihdellut tarroja ja kiiltokuvia tai kerännyt postimerkkejä? On aivan selvää, että elämä ja arki ovat muuttuneet todella paljon. (oma teesi/pääväite = mistä näkökulmasta kirjoitat, mitä pohdit)

(Omaa pohdintaa, omia kokemuksia - huom! sidosta edelliseen kappaleen 1. virkkeellä

Arki on muuttunut paljon esimerkiksi isäni lapsuusajoista. Oma isäni eli lapsuutensa maalla 1960-luvulla. Viikonloppuisin ja kesäisin isä seikkaili kaikki päivät vapaasti kylillä ja metsissä. Isä ja naapurin pojat rakentelivat majoja ja ampuivat ritsoilla. Välillä he keksivät tehdä myös (omasta mielestään pieniä) jäyniä, kuten räjäyttää postilaatikoita ja aiheuttaa pienen metsäpalon. Päivät oltiin ulkona, kunnes lopulta iski liian kova nälkä ja piti lähteä syömään. Iltaisin palattiin kotiin väsyneinä ja iloisina. Vanhemmat luottivat siihen, että lapset osasivat pitää itsestään huolta, ja niin he varmasti osasivatkin. Satunnaiset kolhut ja haavat kun kuuluivat asiaan. Velvollisuuksiakin oli paljon, mutta oikeuksia sai, kun täytti kunnolla velvoitteensa. Puhelinta käytettiin vain oikeaan tarpeeseen, ja sosiaalista mediaa ei tuolloin ollut edes olemassa.

(Ensimmäisen aineiston esittely + kommentointia. Huom! Sidosta esittelyviittaus edelliseen kappaleeseen)

Arki on siis varsin erilaista kuin 1960-luvulla. Tilastokeskuksen teettämien taulukoiden ”Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2017” (22.11.2017) avulla voidaan tulkitella vuosien aikana tapahtunutta muutosta. Ensimmäisen taulukon ”Internetin käytön ja eräiden internetin käyttötarkoitusten yleisyys 2017” mukaan 60-luvun lapsista jopa 69% käyttää internetiä useita kertoja päivässä. 55 - 64 vuotiaista noin 40% seuraa jotain yhteisöpalvelua viikottain. Internetiä käytetään eniten verkkopankkiin, sähköpostiin ja tavaroita sekä palveluita koskevan tiedon etsimiseen. Myös näiden 60-luvun lasten internetin käyttö on siis lisääntynyt ajan saatossa eikä ihme, kun pelkästään jo yhteiskunnan vaatimien palveluiden käyttö edellyttää välttämättömiä digitaitoja ja netin käyttöä. (aineiston kommentointia)

(Omaa pohdintaa ja omia kokemuksia, lapsuuden muistelua)

Olen 18-vuotias – vielä juuri ja juuri sitä sukupolvea, joka on saanut viettää lapsuutensa ilman internetiä ja sosiaalista mediaa. Vietin kaiken aikani kavereideni kanssa puissa kiipeillen ja tieliiduilla piirrellen ja samalla harrastin jalkapalloa, lentopalloa ja yleisurheilua. Puhelimen sijainnilla tai akun määrällä ei ollut vielä silloin minkäänlaista merkitystä. Olen kiitollinen siitä, että puhelimen käyttö ei riistänyt aikaa omilta lapsuuden leikeiltä ja peleiltä. Vuosien saatossa on kuitenkin tapahtunut suuri muutos, kun sosiaalisen median merkitys varsinkin lasten ja nuorten elämässä on kasvanut merkittävästi. Haluaisin kovasti auttaa myös nykyisiä lapsia kiipeilemään puissa ja löytämään vielä sen maailman, jossa itse sain elää lapsuuteni. (viittaus aloituksen esimerkkiin/päaesimerkkiin) On mahdotonta, että lapset saisi kokonaan irti sosiaalisesta mediasta. Heillä tulisi kuitenkin olla ajatus siitä, että aina on olemassa myös rinnakkainen maailma ilman sosiaalista mediaa.

(Viittaus aineistoon ja omaa pohdintaa sen pohjalta - huom! sidosta edelliseen)

Nuorten älypuhelinien käyttö onkin riistäytynyt käsistä. Nuoret ovat liikaa puhelimen ääressä, jolloin aikaa ei jää muuhun tärkeään, kuten kouluun. Tilastokeskuksen teettämien taulukoiden mukaan 16-24 vuotiaista nuorista aikuisista 97% käyttää pikaviestintää puhelimella ja 96% seuraa yhteisöpalveluita. Huomaan itsekin viettäväni liikaa aikaa puhelimella. Räpläämme älypuhelimia enemmän kuin haluamme myöntää, useita tunteja päivässä, riippuvuudeksi asti. Valmennan 2006 syntyneiden tyttöjen lentopallojoukkuetta, ja on surullista huomata, millainen muutos vuosien aikana on tapahtunut. Pahimmillaan osa tytöistä saattaa kesken harjoitusten kävellä ”vessaan” selaamaan sosiaalista mediaa. Tällöin ruutu-aika on pois niistä hetkistä, kun odotamme ja toivomme tytöiltä keskittymistä olennaiseen, esimerkiksi seuraavan harjoituksen ohjeistukseen.

(Toisen aineiston esittely ja pohdintaa - huom! sidosta esittelyviittaus edelliseen kappaleeseen + myös omaan ostikkoosi "Muuttunut arki")

Sosiaalisen median suurta roolia nuorten elämässä ja **arjessa** käsitellään myös Ellinoora Lievosen kirjoittamassa uutisessa. Ellinoora Lievosen kirjoittama uutinen "Someaktivistit vaikuttavat pienillä teoilla" (23.4.2015) on julkaistu Tuima-verkkomediassa. Uutisen mukaan etenkin nuorten ihmisten elämästä suuri osa tapahtuu somessa. "Siellä luodaan imagoa ja ikään kuin kerätään arkistoa asioista, jotka halutaan liittää omaan identiteettiin: tietty puolue, blogikirjoitukset, joista olen samaa mieltä, mielenosoitukset, joihin osallistun", sanoo Lievonen. Sivustot eivät kuitenkaan ole täysin ongelmattomia. Sosiaalisen median hyödyt ja haitat eivät niinkään liity siihen, että joku palvelu tai sovellus olisi itsessään huono. Tavallisesti ongelmat liittyvät siihen, että palvelun käyttäjät eivät noudata käyttäytymissääntöjä tai hyviä tapoja. Sosiaalisen median tuottamia haasteita ovat muun muassa henkilökohtaisten asioiden leviäminen, kiusaaminen, huijaukset ja toki se, että sosiaalinen media saattaa viedä huolestuttavan suuren osan nuorten ajasta. Synnymme kaikki erilaisten aivojen kanssa. Ympäristöllä on kuitenkin valtava vaikutus siihen, millaisia meistä tulee.

(Koontia, oman teesin kokoavaa pohdintaa, viittaus aineistoihin, paluu aloituksen tilanteeseen)

Nykyihmisenkin, iästä riippumatta, pitäisi löytää kultainen keskitie ympäröivän todellisuuden ja digimaailman välillä. Ihmisen on välttämätöntä elää **arkeaan** digimaailmassa, mutta yhtä välttämätöntä on ihmisen mielelle tiedostaa ja nauttia ympäröivästä elämästä vailla puhelimia tai muita digilaitteita. Helppoa se ei enää ole, kuten tilastokeskuksen tutkimuksesta ja Lievosen artikkelista voi päätellä. Meidän tulee edelleen kiipeillä puissa, istua iltaa nuotion ääressä ja tehdä itselle mieluisia asioita ilman, että jokainen hetki pitää ikuistaa ja jakaa sosiaalisessa mediassa. Elämä on tarkoitettu elettäväksi ja hetkeen pitäisi pystyä tarttumaan. Sen sijaan, että tuhlaamme aikaa tuijottaen puhelinta, voisimme kerätä mieleemme muistoja ympärillämme olevista todellisista asioista. Voisimme vaihtaa näytölle singahtavan Facebook-kaverin auringonlaskupäivityksen ympärillämme hohtavaan, ihan oikeaan auringonlaskuun ja sen havaitsemiseen kaikin aistein. Tapahtuu ympärillämme mitä tahansa auringonlaskusta kaatosateeseen, voi sitä katsoa suoraan eikä linssin läpi. Näin arjestakin voi tulla aidompaa ja parempaa - maailman muuttumisesta huolimatta. (huom! viittaa vielä otsikkoosi/näkökulmaasi)